

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale) (în continuare – Proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (în continuare – MDED), cu suportul Comisiei Europene în cadrul proiectului „EU integration project 100283 - Contract NDICI-GEO-ENEST 2025/483-169”.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea Proiectului de lege derivă din angajamentul asumat în scopul armonizării cadrului legal național și din contribuția Republicii Moldova la Pachetul de extindere al Comisiei Europene pe Capitolul 6 „Dreptul societăților comerciale”. Proiectul este în concordanță cu acțiunile prevăzute în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 Clusterul 2, Piața internă, Anexa A capitolul 6, dreptul societăților comerciale (acțiunile 1 și 2 cu termen de aprobare în Parlament decembrie 2026) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025. Proiectul de lege face parte din eforturile curente ale Guvernului de finalizare a transpunerii Directivei (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169/46 din 30 iunie 2017, CELEX 32017L1132, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (UE) 2021/23 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 (în continuare – Directiva). Subiecții vizați de Directivă sunt societățile pe acțiuni (în continuare – SA) și societățile cu răspundere limitată (în continuare – SRL) din Republica Moldova, precum și sucursalele din Republica Moldova ale societăților străine. La data de 29 iunie 2026 în RSPJ erau înregistrate: ● 120.079 SRL; ● 3,023 SA, din care 520 cu specificarea SA de tip deschis și 2.224 cu specificarea SA de tip închis; ● 394 sucursale ale întreprinderilor nerezidente străine.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, Directiva este transpusă parțial în legislația Republicii Moldova, având în vedere: a) transpunerea anterioară a directivelor abrogate și recodificate în noua Directivă (și anume Directiva 82/891/CEE, Directiva 89/666/CEE, Directiva 2005/56/CE, Directiva 2009/101/CE, Directiva 2011/35/UE și Directiva 2012/30/UE); și b) transpunerea anterioară parțială a Directivei în ceea ce privește constituirea online a societăților comerciale și a sucursalelor societăților străine. S-a stabilit că, din numărul total de 214 articole ale Directivei: ● 71 articole sunt transpuse integral (100%) ● 49 articole sunt transpuse parțial (1-99%) ● 78 articole nu sunt transpuse (0%) ● 17 articole nu necesită transpunere/nu sunt capabile de a fi transpuse (n/a)

Efortul curent al Guvernului de finalizare a transpunerii Directivei în măsura maximă posibilă, constă din:

a) proiectul de lege elaborat de către Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare – *CNPF*) și promovat de către Ministerul Finanțelor ([aviz privind inițierea din 9 martie 2026](#)), care transpune art. 57, art. 59 alin. (2) și (3), art. 60 alin. (1) și (2), art. 62, art. 63 alin. (1) lit. b), art. 82 lit. e) și g), precum și art. 113–115 din Directivă;

b) proiectul de Lege privind reorganizarea transfrontalieră a societăților comerciale, în curs de elaborare și promovare de către MDDE, care transpune următoarele capitole din Titlul II al Directivei:

- Capitolul I – Transformările transfrontaliere (art. 86a-86t);
- Capitolul II – Fuziuni transfrontaliere ale societăților comerciale (art. 118-134);
- Capitolul IV – Divizări transfrontaliere ale societăților comerciale cu răspundere până la concurența capitalului social subscris (art. 160a-160u).

c) prezentul Proiect de lege, care are ca obiect transpunerea:

- capitolului III din Directivă – *Procedurile online (constituirea, înregistrarea și depunerea), publicitatea și registrele* (art. 13-42);
- altor dispoziții ale Directivei care nu sunt deja transpuse în legislația în vigoare și nu fac obiectul proiectelor de lege prevăzute la lit. a) și b).

Astfel, în corespundere cu PNA, Proiectul de lege vizează amendarea mai multor legi în materia societăților comerciale și a înregistrării de stat a acestora, aflate în responsabilitatea MDDE, precum:

- Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (în continuare – *Legea nr. 1134/1997*);
- Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (în continuare – *Codul civil*);
- Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată (în continuare – *Legea nr. 135/2007*);
- Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (în continuare – *Legea nr. 220/2007*);
- Legea insolvenței nr. 149/2012 (în continuare – *Legea nr. 149/2012*).

De asemenea, Proiectul de lege vizează modificarea unor acte normative conexe, cum ar fi Codul contravențional și Codul de procedură civilă.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Directiva (UE) 2017/1132 are ca scop unificarea și standardizarea juridică a reglementărilor privind societățile comerciale pe piața unică, asigurând un cadru juridic previzibil și sigur, destinat coordonării garanțiilor esențiale prevăzute de legislațiile naționale, în vederea protejării intereselor asociaților și ale terților în raport cu societățile comerciale.

Proiectul de lege urmărește următoarele **obiective**:

a) creșterea transparenței informațiilor privind societățile comerciale, prin extinderea volumului de informații și documente disponibile în mod public din Registrul de stat al persoanelor juridice (în continuare – *RSPJ*), ținut de Agenția Servicii Publice (în continuare – *ASP*) privind SA, SRL și ale sucursalelor societăților străine;

b) facilitarea accesului public, inclusiv on-line și gratuit, la documentele societare publicate prin platforma ASP;

c) asigurarea interoperabilității RSPJ cu registrele comerțului din statele membre ale Uniunii Europene și din statele AELS prin intermediul sistemului BRIS, inclusiv accesul reciproc al publicului la informațiile de registru;

d) prevenirea exercitării funcțiilor de conducere de către persoanele supuse interdicțiilor, inclusiv prin schimbul de informații cu registrele din alte state membre privind descalificările

e) reducerea costurilor și a timpului suportate de mediul de afaceri și de public în relația cu registrul, prin digitalizarea și standardizarea procedurilor de publicitate.

3.1.1. Elemente-cheie

Proiectul de lege introduce următoarele elemente-cheie:

1. RSPJ îndeplinește o funcție nouă de publicitate a informațiilor și documentelor prevăzute de lege. Conform noului art. 34¹ din Legea nr. 220/2007, aceasta se realizează prin:

- a) publicarea informațiilor și documentelor din RSPJ pe o platformă a ASP (pagina web a ASP);
- b) asigurarea accesului gratuit al publicului la informațiile și documentele publice din RSPJ;
- c) stabilirea unui set minim de documente disponibile public și gratuit prin intermediul RSPJ/platformei ASP.

Această reglementare asigură accesul rapid și gratuit al mediului de afaceri și al altor persoane interesate la informațiile și documentele relevante, necesare în stabilirea relațiilor cu persoana juridică sau în realizarea unui interes legitim (de exemplu, achiziționarea unei participațiuni în capitalul social – *due diligence*, formularea unei pretenții sau introducerea unei acțiuni în justiție).

2. În acord cu domeniul de aplicare al Directivei, informațiile și documentele publice din RSPJ vizează societățile pe acțiuni (SA), societățile cu răspundere limitată (SRL) și sucursalele societăților străine. Pentru alte persoane juridice și sucursale ale altor persoane juridice străine se stabilește un volum minim de informații și documente, care poate fi extins de ASP sau prin modificări legislative ulterioare.

Astfel, anumite părți din dosarul de evidență al RSPJ, aferent persoanei juridice devin accesibile publicului, inclusiv online (noul art. 15¹ din Legea nr. 220/2007).

3. Se instituie participarea Republicii Moldova, prin RSPJ/ASP, la sistemul BRIS (sistemul de interconectare a registrelor centrale, comerciale și ale societăților comerciale din statele membre ale Uniunii Europene), în temeiul art. 22 din Directivă. Aceasta asigură accesul electronic al publicului din Republica Moldova la informațiile și documentele publice din registrele societăților din statele membre ale UE și din statele terțe participante la Asociația Europeană a Liberului Schimb (Islanda, Liechtenstein și Norvegia), precum și accesul reciproc al publicului din aceste state la informațiile din RSPJ (noul art. 38¹ din Legea nr. 220/2007).

4. **Prin sistemul BRIS**, conform noului art. 38³ din Legea 220/2007, RSPJ/ASP va comunica registrelor din statele membre interdicțiile stabilite în Republica Moldova pentru ca persoana vizată să dețină o funcție de conducere într-o societate. Și invers, RSPJ/ASP va putea obține aceeași informație atunci când se solicită înregistrarea în RSPJ a unei persoane într-o funcție de conducere într-o societate.

Astfel se asigură efectivitatea interdicțiilor impuse de lege sau de instanța de judecată și, în special, se asigură că persoanele descalificate din aceste funcții (nedemne de acestea) într-un stat membru BRIS nu eludează interdicția prin ocuparea funcției în alt stat și nu își continuă activitatea prin intermediul unei persoane juridice constituite în alt stat.

În acest scop, ASP are obligația de a colecta și stoca date privind interdicțiile care îi sunt comunicate de către alte autorități (noul art. 12¹ din Legea 220/2007). Norma nu introduce un nou tip de registru de stat, ci are ca singur scop să stabilească cadrul tehnic prin care ASP, ca utilizator al acestor date, acumulează datele relevante, emise de alte autorități, pentru a asigura respectarea interdicțiilor în activitatea de efectuare a înregistrărilor în RSPJ. Fiind o operațiune tehnică internă a ASP, aceasta va determina modul în care colectează și stochează această informație.

În plus, noul art. 12² stabilește efectul interdicțiilor de exercitare a funcțiilor de conducere asupra mandatelor în curs. Se dispune că mandatul persoanei cu funcție de conducere a persoanei juridice încetează la data rămânării definitive a hotărârii judecătorești prin care:

- a) s-a dispus interdicția exercitării acestei funcții; sau
- b) persoana a fost condamnată pentru o infracțiune care, conform dispozițiilor exprese ale legii, o împiedică să exercite această funcție.

Norma este de aplicabilitate generală și se referă atât la sancțiunile penale, contravenționale, cât și la cele civile (de exemplu, descalificarea conform Legii insolabilității sau instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară care are ca efect interzicerea deținerii unei funcții). Prin sintagma „mandatul încetează” se are în vedere că încetează și raportul juridic de mandat, iar dacă persoana era salariat – încetează contractul de muncă. Dar răspunderea deja acumulată nu se stinge. Nu se reglementează efectele asupra actelor juridice încheiate de administratorul sub interdicție până la radiere. Aici se vor aplica regulile de drept comun: deoarece mandatul a încetat, persoana sub interdicție nu mai are împuterniciri de acțiune conform art. 362 din Codul civil. Actele sale juridice sunt acte ale unei persoane neîmputernicite (art. 370 din Codul civil). Terții se pot încrede în registru conform art. 180

Cod civil, adică nu sunt protejați terții care erau de rea-credință prin faptul că au cunoscut efectiv despre starea de interdicție a administratorului (art. 180 alin. (2)).

Art. 12² alin. (2) stabilește mecanismul prin care ASP, din oficiu, radiază persoana cu funcție de conducere din Registrul de stat. Pentru a permite persoanei juridice afectate să se regularizeze (să-și numească un nou organ), se prevede că ASP notifică persoana juridică despre radiere.

3.1.2. Principalele modificări operate la Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali

Pe lângă cele menționate la pct. 3.1.1:

1. Se modifică noțiunea „registratorul în domeniul înregistrării de stat” în „registrator”.

Definiția „număr de identificare de stat (IDNO)” a fost ajustată pentru a acoperi nu doar atribuirea IDNO la constituirea unei persoane juridice, ci și atribuirea către alte unități de drept atunci când legislația o prevede. Această ajustare este în acord cu modificările operate la HG Nr. 955/2022 privind SI RSUD (în special pct. 16 al anexei nr. 1). Specificarea că atribuirea IDNO o face ASP, a fost inclusă în art. 35 alin. (3) din Legea nr. 220/2007, în lista atribuțiilor ASP.

2. Se introduc noțiunile noi *constituire*, *funcție de conducere*, *sistemul BRIS*, *identificatorul EUID*, *stat membru*, *solicitant*, *Directiva (UE) 2017/1132*, *societate autohtonă* și *sucursala societății străine*.

3. La art. 3 alin. (2) se introduce norma care precizează că anumite forme de exercitare a profesiilor (notari, avocați etc.) nu cad sub incidența prezentei legi, ci se supun unor legi speciale care prevăd înregistrarea (luarea la evidență, înscrierea etc.) în alte registre, de exemplu, Registrul cabinetelor avocaților și birourilor asociate de avocați ținut de Ministerul Justiției.

4. La art. 4 se introduce taxa percepută de ASP pentru acordarea, la cerere, a serviciilor conexe înregistrării de stat în mărimea și modul prevăzute de Guvern. Acestea sunt: acordarea asistenței la întocmirea actului de constituire a persoanei juridice sau a actului adițional la acesta; notarea în Registrul de stat ș.a.

Potrivit ASP, necesitatea completării art. 4 din Legea nr. 220/2007 cu alin. (12) rezidă din următoarele considerente:

Odată cu lansarea sistemului informațional „Registrul de stat al unităților de drept” (RSUD) au intervenit modificări esențiale în procedura de înregistrare, care necesită prestarea de către Agenția Servicii Publice a unor servicii conexe, în special în domeniul ce vizează perfectarea/redactarea actelor de constituire ale persoanelor juridice. Astfel, cadrul normativ în vigoare nu permite ca ASP să perfecteze, la cererea solicitanților, actele de constituire pentru înregistrarea de stat. În acest caz, beneficiarii de servicii sunt nevoiți să apeleze la servicii juridice private.

Abilitarea statului prin dotarea ASP cu atribuția de a presta servicii conexe înregistrării de stat, cum ar fi perfectarea/redactarea actelor de constituire, în paralel cu asistența juridică privată, va permite reducerea barierelor la inițierea afacerii, eficientizarea procesului înregistrării de stat, asigurarea solicitantului cu dreptul la liberă alegere, costuri reglementate de stat, alinierea la practicile internaționale.

Prestarea serviciilor conexe (perfectarea/redactarea actelor de constituire, servicii de consultanță, notări în Registrul de stat, ș.a.) generează costuri administrative și operaționale pentru organul înregistrării de stat. Reglementarea expresă a percepției taxelor permite recuperarea acestor costuri și contribuie la utilizarea eficientă a resurselor publice.

Conform prevederilor art. (4) alin. (1) din Legea nr. 220/2007, pentru înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, pentru înregistrarea modificărilor în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat și pentru prestarea serviciilor se percepe o taxă, în mărimea și în modul prevăzute de Guvern, al cărui cuantum nu poate fi mai mare decât cel prevăzut în anexa prezentei legi. Delegarea către Guvern a competenței de a stabili mărimea și modul de percepere a taxelor pentru serviciile conexe permite ajustarea operativă a acestora în funcție de costurile reale ale serviciilor, de evoluția proceselor administrative și de necesitățile de digitalizare, fără a fi necesară modificarea repetată a legii. În acest sens, menționăm că tarifele pentru serviciile prestate de către Agenția Servicii Publice sunt reglementate expres prin Hotărârea Guvernului nr. 966/2020.

Este de menționat că, potrivit prevederilor art. 15 alin. (4) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul

serviciilor și cuantumul tarifelor pentru serviciile prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative, cu excepția cazurilor în care acestea țin de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Totodată, subliniem că, potrivit art. 2 alin.(1) din legea menționată supra, sub incidența acesteia cad inclusiv și instituțiile publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală au calitatea de fondator.

Totodată, norma propusă va oferi solicitanților o bază legală clară privind existența obligației de plată, precum și modalitatea de stabilire a cuantumului taxei, contribuind la previzibilitatea raporturilor juridice dintre beneficiari și organul înregistrării de stat.

Alin. (3): deoarece la moment, din partea misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova parvin multiple solicitări de furnizare a informației, se prevede furnizarea informației către acestea prin platforma de interoperabilitate, cu titlu gratuit.

5. Se introduce declarația pe propria răspundere (art. 12¹ alin. (5)) pentru fiecare persoană cu funcție de conducere a persoanei juridice supuse înregistrării privitor la lipsa interdicțiilor ce s-ar opune numirii ei în funcție.

6. Art. 7 alin. (6): se prevede că solicitantul și, după caz, reprezentantul acestuia răspund, potrivit legii, pentru legalitatea, veridicitatea și autenticitatea datelor cuprinse în cererea de înregistrare și în documentele anexate la aceasta.

7. La art. 8 alin. (1) lit. c) se menționează norma care face referire la depunerea actelor prin poștă ordinară (scrisoare recomandată), caz în care pentru ASP este dificil de a verifica identitatea și semnăturile persoanelor. Astfel, actele trebuie autentificate/legalizate notarial. Acest mod de depunere încă este permis de lege, dar este marginal. Cerința de autentificare/legalizare nu se aplică pentru actele depuse conform lit. a) (cu prezență la ASP) sau conform lit. b) (depunere online).

8. Se abrogă art. 8 alin. (2²) privind depunerea copiilor scanate ale actelor cu semnătură electronică în vederea asigurării acurateței datelor înscrise în Registrul de stat și a documentelor anexate în dosarele de evidență. Totodată, prevederea dată nu se corelează cu prevederile Legii nr.124/2022.

9. Articolul 8¹ obligă ASP să pună la dispoziție pe pagina web și pe portalul EVO unele informații aferente procedurii de înregistrare conform art. 13f din Directivă.

10. La art. 11 alin. (1) se precizează controlul administrativ operat de ASP cu ocazia unei înregistrări (art. 13g(3) din Directivă). Deși norma prevede că ASP verifică identitatea și capacitatea solicitantului persoană juridică sau a reprezentantului legal al solicitantului persoană juridică, norma dată nu are sensul de a cere prezența la ASP a persoanei fizice din numele căreia solicitantul depune actele, și nici a reprezentantului legal al persoanei juridice din numele căreia se depun actele. Alin. (1) vizează o verificare a identității și a capacității pe baza documentelor și datelor din registrele existente și, prin urmare, admite, conform regulilor generale, solicitarea înregistrării fără prezența solicitanților.

La alin. (1²) reieșind din cerința legală prevăzută la art.62 al Codului administrativ, se propune completarea cu posibilitatea suspendării termenului de înregistrare, cu motivarea corespunzătoare (art. 13g(7) și 28a(6) din Directivă). În rest, se aplică art. 81(2) din Codul administrativ.

11. La art. 12 alin. (3¹) lit. b) se respectă tiparul existent al literei c). Cerințele sunt identice: actele emise de autoritățile altui stat se supun formalităților de recunoaștere în R. Moldova (apostila sau supralegalizare, excepție făcând tratatele internaționale care prevăd o scutire, (e.g. Tratatul între Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală)). Completarea normei se referă la faptul că traducerea, dacă este necesară (actul nu este deja în limba română), este legalizată conform legii.

În schimb logica dată nu o putem aplica completării aduse literei d), deoarece situațiile financiare nu sunt emise de autoritățile unui stat străin. Norma precizează, ca minim, nevoia de certificare de către un traducător (în cazul în care actul nu este deja în limba română).

12. Se introduce art. 33¹ care reglementează conținutul Registrului de stat privind sucursala persoanei juridice străine. Lista de date corespunde cu cea din art. 37 din Directivă pentru sucursalele SA/SRL non-UE; transpune și art. 30 pentru sucursalele SA/SRL UE. Lista a fost generalizată pentru toate sucursalele persoanelor juridice străine, nu doar pentru cele ale societăților străine.

13. Art. 33² instituie obligația de a asigura publicitatea privind sucursala societății străine, conform art. 31, 32, 33, 38, 41 și 42 din Directivă.

14. Se introduce capitolul VIII¹, art. 38¹ care reglementează participarea Registrului de stat la sistemul BRIS. S-a adăugat atât AGE, cât și organul înregistrării de stat, dar cu mențiunea „în limitele competenței”. Scopul nu este de a completa sfera de competență a AGE cu o atribuție care nu se înscrie în cadrul normativ actual, ci de a sublinia rolul tehnic al AGE, pentru a asigura interacțiunea platformei de interoperabilitate cu BRIS, astfel cum prevede pct. 30, subpct. 7¹ din Conceptul SI RSUD (anexa nr. 1 la HG nr. 955/2022).

15. Se modifică anexa legii pentru a se armoniza cu modificările din textul legii.

3.1.3. Principalele modificări operate la Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni

1. Art. 3: s-au reformulat și s-au precizat cerințele privind informațiile pe care o SA trebuie să le menționeze în „scrisorile comerciale” (art. 26 din Directivă). S-a creat acest concept autonom, care nu există în dreptul intern - „scrisoarea comercială”. Acesta este definit la art. 3 alin. (10) - „scrisoarea adresată de societate unui destinatar determinat (inclusiv un formular de comandă, o ofertă, o factură comercială), întocmită pe suport de hârtie sau în formă electronică”.

Elementele cumulative ale acestei noțiuni sunt:

(a) este un act unilateral al societății sub formă de scrisoare (nu este un act bilateral: contract, act de verificare, act de primire-predare). Norma legală menționează cazurile relevante: formular de comandă, ofertă (atât cea comercială, cât și oferta de a contracta), factură comercială (a nu se confunda cu factură fiscală, care are regim legal propriu și nu poate fi adaptată de societatea comercială). În acest caz, formularul de comandă este inclus expres în definiție tocmai pentru a asigura transpunerea integrală a ambelor categorii din art. 26 al Directivei, deși a fost subsumat conceptului unitar de „scrisoare comercială”.

(b) are un destinatar determinat (una sau mai multe persoane). Deci, nu se includ aici comunicările în masă (cum este publicitatea, inclusiv prin SMS privitor la o ofertă de produse sau servicii).

(c) forma scrisorii nu este relevantă. Ea poate fi pe suport de hârtie sau sub formă electronică (semnată sau nesemnată - în formă textuală). Prin urmare, aici nu se includ comunicările strict orale (telefonice, mesaj audio, video). Nu este relevant dacă scrisoarea are ca destinatar o persoană din Republica Moldova sau din afara ei.

În urma acestor observații, concluzionăm că nu constituie scrisori comerciale corespondența internă a societății și publicitatea (incluzând simplele informații oferite consumatorului în decursul derulării contractului său cu societatea). Astfel, SMS-ul sau notificarea push nu constituie scrisori comerciale când fie au caracter promoțional (comunicare în masă), fie pur operațional în derularea unui contract existent (cod OTP, soldul contului, statutul livrării). Acestea reprezintă scrisori comerciale doar când funcționează ca ofertă, comandă sau factură adresată unui destinatar determinat.

În definitiv, nu este intenția acestei reglementări să depășească domeniul de aplicare stabilit de art. 26 din Directivă. Prin urmare, noțiunea de „scrisoare comercială” trebuie interpretată restrictiv și conform eventualei jurisprudențe a CJUE pe marginea acestui articol și a predecesorilor săi:

- Directiva 68/151/CEE a Consiliului din 9 martie 1968, art. 4.

- Directiva 2003/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 iulie 2003, care a modificat art. 4 din 68/151.

- Directiva 2009/101/CE din 16 septembrie 2009 (codificare), care a abrogat 68/151. Aceeași cerință a devenit art. 5.

2. Art. 8 alin. (5): se introduce caracterul constitutiv al înregistrării calității de persoană cu funcție de conducere sau de control pentru a asigura respectarea art. 14(d) din Directivă. Astfel, mandatul începe doar din data înregistrării în RSPJ. Aceasta schimbă reglementarea actuală care nu prevede cerința înregistrării în RSPJ pentru începerea mandatului (fiind o înregistrare cu caracter declarativ).

Aceeași logică există și în cazul modificării art. 65 alin. (11) lit. a), deoarece mandatul noii componente a consiliului nu începe la data adoptării hotărârii AGA, ci la data înregistrării în RSPJ a noii componente (cel puțin, în număr suficient pentru a avea un consiliu funcțional). Scopul instituirii caracterului constitutiv al dobândirii calității de persoană cu funcție de conducere se regăsește în special prin:

(a) nevoia de a asigura că RSPJ reflectă corect persoanele de conducere în funcțiune. Soluția proiectului este preferabilă soluției alternative: recunoașterea că mandatul începe la numire și instituirea de sancțiuni contravenționale pentru societatea care omite să depună cerere în termen de actualizare a datelor din RSPJ. Această alternativă ar genera reguli speciale pentru a rezolva opozabilitatea (mai exact dilema cu cine încheie persoanele terțe contractele: cu administratorul demis, dar indicat în RSPJ, sau cu administratorul numit, dar neindicat în RSPJ).

(b) nevoia ca ASP să verifice existența unor interdicții privitor la exercitarea funcției persoanei de conducere. Soluția alternativă ar fi începerea exercitării funcției și apoi invalidarea numirii prin refuz de înregistrare a ASP, ceea ce ridică probleme complexe de procedură și probleme de efecte juridice ale deciziilor luate de persoană în perioada dintre numire și refuzul înregistrării.

Chiar și în prezent administratorul își începe mandatul doar din momentul înregistrării în RSPJ. Prin urmare, proiectul de lege nu majorează și nici nu diminuează problema menționată.

Reglementarea aspectelor menționate în aviz nu este necesară, deoarece norma devine simplă și clară: până la data înregistrării, persoana numită nu are împuterniciri organice (adică drepturi rezultate din deținerea funcției). În același timp, aceasta nu exclude acordarea de împuterniciri viitorului administrator, prin însăși hotărârea de numire, așa cum o permite deja art. 201 Cod civil.

Textul „Organul executiv și/sau persoana împuternicită” se substituie cu textul „Organul executiv și persoana împuternicită”, deoarece este inadmisibil ca organul executiv să nu aibă obligații de a îndeplinire a formalităților de publicitate. Dacă AGA a împuternicit un terț să îndeplinească publicitatea, acesta nu exclude obligația primară a organului executiv de a asigura acest aspect.

Reamintim că neîndeplinirea publicității atrage sancțiunea contravențională, în urma completării Codului contravențional. Prin urmare, în cazul în care publicitatea nu se face în termen, organul executiv nu se poate eschiva răspunderii, invocând faptul că terțul împuternicit era singurul obligat să îndeplinească publicitatea.

La noul alin. (7), formularea „aceasta revine și” accentuează faptul că persoanele inițial obligate conform alin. (6) rămân sub această obligație, doar că alin. (7) adaugă persoane noi supuse obligației (în fond, ele sunt obligații solidare). Îndeplinirea publicității de către una, stinge obligația tuturor (publicitatea nu necesită a fi repetată), dar nu stinge eventuala răspundere pentru neîndeplinirea în termen a obligației.

3. La art. 9 și în alte articole se substituie noțiunea veche de „filială” cu cea de „sucursală” în sensul art. 240 din Codul civil.

4. Art. 39 alin. (9¹) transpune art. 49(3) și art. 70(2) din Directivă.

5. Modificările la art. 48 alin. (3) lit. n), art. 60 alin. (2) lit. e) și alin. (3) sunt necesare pentru transpunerea art. 86h(3) și 160h(3) din Directivă.

6. Art. 67 alin. (10) se precizează cine semnează extrasele din procesele-verbale ale consiliului. Astăzi există o lacună privind persoana îndreptățită să emită extrase. Ele sunt necesare terților atunci când restul procesului-verbal este confidențial. Practica existentă la moment este ca extrasul să fie semnat doar de secretarul consiliului, care nu este o persoană cu funcție de conducere, și a cărei identitate nu se înscrie în registrul de stat al persoanelor juridice. Pentru a spori încrederea terților în extrase, se introduce regula simetriei formei pentru extrasul din procesul-verbal.

7. Art. 72 alin. (5) lit. c), în materie de incompatibilitate a funcției, preia formularea art. 19 alin. (4) lit. c) din Legea 86/2020. Aceasta este corelată cu art. 69 alin. (2) din Legea 135/2007.

8. Art. 77 alin. (8¹) și (16) și art. 97¹ sunt dictate de proiectul Legii privind reorganizarea transfrontalieră a societăților comerciale.

9. Completarea art. 92 alin. (6) transpune art. 95(1) și 141(2) din Directivă. Este formulată similar art. 93(11).

10. Modificarea art. 93 alin. (7) transpune art. 92(1) din Directivă, iar cea la alin. (13) transpune art. 107 din Directivă.

Terminologia „se publică obligator” nu este potrivită formulării textelor juridice în limba română iar sintagma „fără plată” nu oferă claritate că organul înregistrării de stat nu va solicita plata.

Proiectul de lege a fost ajustat pentru a evidenția că fiecare societate implicată în fuziune este obligată să asigure publicitatea în privința sa, adică textul proiectului să fie accesibil publicului în partea cu acces public a dosarului acestei societăți. Norma nu instituie o obligație solidară, fiecare societate fiind responsabilă pentru propria publicație.

11. Modificarea la art. 94 alin. (4) transpune art. 97(4) din Directivă, iar la art. 96 alin. (11) transpune art. 142 și 152 din Directivă.

3.1.4. Principalele modificări operate la Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată

1. Art. 9¹ alin. (1): se introduce caracterul constitutiv al înregistrării calității de persoană cu funcție de conducere sau de control pentru a asigura respectarea art. 14(d) din Directivă. Astfel, mandatul începe doar din data înregistrării în RSPJ. Aceasta schimbă reglementarea actuală care nu prevede cerința înregistrării în RSPJ pentru începerea mandatului (fiind o înregistrare cu caracter declarativ).

2. Prin art. 9¹ alin. (5) s-a reformulat art. 3 alin. (3) (abrogat) și s-au concretizat cerințele privind informațiile pe care un SRL trebuie să le menționeze în scrisorile comerciale (art. 26 din Directivă). Textul este identic cu cel al art. 3 din Legea nr. 1134/1997, iar considerentele din prezenta Notă de fundamentare de la acel articol asupra SA se aplică și pentru SRL.

3. Art. 49 alin. (1) lit. i), 58 alin. (1) pct. 2) lit. c), pct. 3), alin. (4) și (5) sunt necesare pentru transpunerea art. 86h(3) și 160h(3) din Directivă.

Alin. (5): este necesar un mecanism pentru a asigura sancțiunea nulității absolute a prevederii din statut. În prezent se aplică doar nulitatea relativă conform art. 202 din Codul civil, iar ASP nu poate invoca o astfel de nulitate drept motiv de refuz la depunerea cererii de înregistrare. Din acest motiv, s-a propus art. 178 alin. (7) în Codul civil.

Acesta necesită normă tranzitorie pentru a se aplica tuturor statutelor SRL deja existente. Din acest motiv, s-a propus art. 178 alin. (8) în Codul civil.

4. Pentru certitudine juridică, art. 49 alin. (1) lit. m) reformulează norma principală care se referă la „tranzacțiile de proporții” ale SRL. La moment norma prezentă la lit. m) creează incertitudine. Nu este clar dacă calificativul „cu titlu gratuit” se referă doar la cedarea de drepturi (cu efectul că AGA trebuie să aprobe orice vânzare („transmitere a proprietății”)) sau dacă se aplică și pentru transmiterea proprietății (cu efectul că înstrăinarea cu titlu oneros nu necesită aprobarea AGA). Lit. m) menționează că este necesară aprobarea AGA doar pentru actele de dispoziție (nu și cele de administrare (e.g. comodat) sau de conservare) cu titlu gratuit prin care societatea oferă o prestație cu titlu gratuit (excepție făcând atunci când societatea este donatarul). Subpct. (i) urmează practica notarială care insistă pe aprobarea AGA pentru orice contract privitor la înstrăinarea sau ipotecarea de imobile. Cerința este una recomandată, deoarece tot mai des SRL-urile sunt folosite ca vehicule de achiziție a imobilelor și ar fi nefavorabil asociaților ca administratorul să dispună liber de imobilele societății, fără a fi necesară aprobarea AGA. Atragem atenția că în acest caz există o excepție, mai exact cazul în care SRL are ca obiect de activitate (inclus în statut și în RSPJ) vânzarea imobilelor. La moment, în CAEM-2 acestea sunt: 41.1 Dezvoltare (promovare) imobiliară și 68.1 Cumpărarea și vânzarea de bunuri imobiliare proprii. Astfel, dacă AGA a inclus una dintre aceste operațiuni în obiectul de activitate, putem considera că a acordat împuterniciri depline administratorului de a înstrăina imobilele. Această excepție este, în special, menită să protejeze consumatorii care cumpără imobile de la SRL dezvoltatori și care nu ar trebui să fie expuși riscului ca administratorul SRL dezvoltator să nu fi avut aprobarea AGA pentru a efectua vânzarea.

5. Art. 59 alin. (2) s-a abrogat deoarece nu este potrivită pentru SRL-urile din Republica Moldova. Este cunoscut faptul că pentru a modifica statutul este nevoie de votul a 2/3 din toți asociații. Există cazuri când majoritarul, care deține funcția și de administrator, mimează o AGA care eșuează, apoi preia controlul prin reducerea votului la AGA repetată. Regula alin. (2) în schimb este potrivită pentru SA, unde cultura corporativă este mai înaltă iar organul executiv, de regulă, respectă formalitățile de convocare. Norma alin. (2) pune sub semnul incertitudinii și articolele din Lege care cer unanimitatea, cum ar fi art. 33¹ alin. (7) – diverse derogări la etapa majorării capitalului, art. 37(1) (obligarea la aporturi suplimentare), art. 39 alin. (2) – modificarea proporției la distribuirea dividendelor, art. 55(5) – modificarea ordinii de zi; art. 58 alin. (1)(2)(a) – includerea în statut de drepturi disproporționate și a convenției arbitrale; art. 31¹ alin. (1) – formarea capitalului de stimulare. Alin. (2) pune sub risc și prevederile de vot minim impuse de Directivă pentru reorganizare. În concluzie, aceasta oferă mai multe dezavantaje decât avantaje.

6. Art. 60 alin. (2): se precizează că înregistrarea nu este doar o formalitate de opozabilitate, ci de producere a efectului, i.e. modificarea are efect din data înregistrării. Se corelează cu noul art. 178

alin. (4) Cod civil și corespunde cu art. 16 alin. (4) din Legea 220/2007, care prevede că acestea „au putere juridică”.

7. Art. 67 alin. (1): se precizează cine semnează extrasele din procesele-verbale ale consiliului după modelul modificării la Legea nr. 1134/1997.

8. Completarea la art. 69 alin. (2): preia formularea art. 19 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 86/2020. O formulă similară este inclusă în Legea nr. 1134/1997, art. 72 alin. (5) lit. c).

3.1.5. Principalele modificări operate la Codul civil

1. Completarea adusă art. 174 alin. (1) din Codul civil precizează că statul și unitățile administrativ-teritoriale nu sunt subiecte de drept *sui generis*, ci sunt persoane juridice de drept public. Aceasta codifică interpretarea care rezultă din titlul articolului, precum și corespunde normei exprese din art. 4 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, potrivit căreia: „Unitatea administrativ-teritorială este persoană juridică de drept public și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor unități administrativ-teritoriale”. O asemenea normă expresă lipsește la moment în privința statului. Precizarea dată este una importantă, deoarece unele norme din legislație se referă la persoanele fizice și juridice, fiind implicit faptul că se referă și la stat. De exemplu, art. 327 alin. (1) (Abuzul de putere sau abuzul de serviciu), art. 328 alin. (1) (Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu), art. 329 alin. (1) (Neglijența în serviciu), art. 335 alin. (1) (Abuzul de serviciu), art. 352 alin. (1) (Samavolnicia) și alte articole din Codul penal prevăd următoarea condiție: „dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”, fiind implicit că prin „interese ale persoanei juridice” se are în vedere și interesele statului, în calitate sa de persoană juridică.

2. Art. 178 alin. (5) are drept scop transpunerea art. 14 lit. (c), 15 alin. (1) și 27 din Directiva. În privința răspunderii rezultă clar că aceasta este una civilă, mai exact pentru repararea prejudiciului cauzat terțului. Pentru a aduce claritate privind regimul răspunderii, în alin. (5) s-a făcut următoarea precizare „conform dispozițiilor legale privind răspunderea delictuală”. Art. 1998 instituie regula că răspunderea delictuală se angajează pentru o faptă cu vinovăție. Regimul răspunderii delictuale este mult prea detaliat pentru a fi reluat în acest alineat.

3. Art. 178 alin. (6) are drept scop transpunerea art. 14 lit. (c), 15 alin. (1) și 27 din Directivă. Excepția „precum și ca urmare a modificării unor date în registrul de stat al persoanelor juridice pentru care legea nu prevede modificarea actului de constituire” ia în cont că în anumite cazuri (e.g. SRL) legea specială scutește de a modifica actul de constituire odată cu schimbarea unor date cuprinse în conținutul acestuia (schimbare de denumire, sediu, capital social și componența asociaților SRL) impunând doar cerința de modificare a Registrului de Stat. Prin urmare, această scutire se menține, dar, subsecvent operării modificării în registru, administratorul SRL este obligat să actualizeze textul integral al actului constitutiv.

Aceste două prevederi au norme tranzitorii speciale:

Art. VIII alin. (6) are scopul de a preciza că atâta timp cât, după intrarea în vigoare a legii noi persoana juridică nu își modifică actul de constituire, administratorul nu are obligația de a depune la ASP textul integral actualizat.

Această obligație se naște doar din momentul:

a) modificării actului de constituire (art. 178 alin. (5) Cod civil);

b) survenirii unui eveniment extern (e.g. o hotărâre judecătorească) care modifică actul de constituire (art. 178 alin. (6) Cod civil).

Art. VIII alin. (7) impune un termen de conformare de 3 ani pentru SA și SRL pentru a depune la ASP textul integral actualizat al actului de constituire, chiar dacă nu s-a decis nicio modificare în conținutul acestuia în perioada respectivă (nu a devenit incident art. 178 alin. (5) Cod) și nu s-a produs o modificare externă a actului de constituire (nu a devenit incident art. 178 alin. (6) Cod). Această conformare este necesară pentru a transpune Directiva 2017/1132, subiecți ai căreia sunt SA/SRL.

Astfel, delimităm două situații distincte:

- 1) Dacă, în interiorul acestui termen de conformare, SA/SRL operează o modificare în actul de constituire, devine incident art. 178 alin. (5) Cod civil coroborat cu art. VIII alin. (6) din proiectul de lege. Respectiv, SA/SRL va trebui, cu ocazia solicitării înregistrării modificării actului de constituire, să depună la ASP textul integral actualizat. Astfel, se va considera îndeplinită inclusiv și obligația impusă de art. VIII alin. (7).
- 2) Dacă, în interiorul acestui termen de conformare, are loc o modificare externă a actului de constituire (e.g. în baza hotărârii instanței de judecată), devine incident art. 178 alin. (6) Cod civil coroborat cu art. VIII alin. (6) din proiectul de lege. Respectiv, SA/SRL va trebui să depună la ASP textul integral actualizat. Astfel, se va considera îndeplinită și obligația impusă de art. VIII alin. (7).

4. Art. 178 alin. (7): norma este necesară pentru a asigura respectarea dispozițiilor legale imperative. Ea funcționează, de exemplu, pentru noile prevederi privind cerința minimă și maximă a cvorumului și a votului în Legea 135/2007. Legea nr. 1134/1997 deja cuprinde o normă care atinge acest efect (art. 33 alin. (4)). În lipsa normei, s-ar aplica nulitatea relativă a prevederii statutare ilegale (art. 202), cu efectul că, după expirarea termenului de prescripție extinctivă de 6 luni, ea nu ar mai putea fi anulată. În plus, norma oferă ASP confortul că, chiar dacă a înregistrat un act de constituire ce conține ilegalități în conținutul său, ASP poate refuza să dea efect unei hotărâri AGA bazate pe prevederea ilegală din actul de constituire. Norma se referă doar la conținutul (textul) actului de constituire, nu și la condițiile de formă sau procedura de adoptare a hotărârii AGA de aprobare a modificării.

5. Art. 178 alin. (8): modelat pe baza art. 7 alin. (5) enunțul 2 și, de fapt, constituie o aplicație particulară a acestei prevederi, deoarece actul de constituire este, de asemenea, un act juridic. „De la această dată” semnificând „de la data intrării în vigoare a legii noi”. S-a evitat adăugirea „dacă legea nouă nu prevede altfel”, fiind implicit că alin. (8) este o normă tranzitorie (de drept intertemporal) generală, iar legea nouă poate cuprinde o normă tranzitorie specială (de exemplu, că vechile acte de constituire vor continua să producă efecte o perioadă după intrarea în vigoare a legii noi). Norma este recomandabilă, deoarece frecvent se intervine cu modificări legislative ce afectează dreptul societar și persoanele juridice în general, însă uneori nu se includ norme tranzitorii de tipul: „Actele de constituire se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi”.

Retroactivitatea semnifică faptul că noua lege dispune pentru trecut, la caz, că invalidează efectul din trecut a unei prevederi din actul de constituire, e.g. ar spune că prevederea din actul de constituire este nulă chiar data adoptării ei (deși ea întrunea condițiile legale la acea dată).

Din contra, alin. (8) folosește un alt principiu de drept intertemporal – principiul aplicării imediate a legii civile noi. Instituirea unei „obligații” pentru toate persoanele juridice de a-și actualiza actul de constituire conform legii noi este iluzorie și nu răspunde la întrebarea ce se aplică – prevederea din actul de constituire sau legea nouă? Practica arată că persoanele juridice (cu excepția celor din domenii strict reglementate, cum ar fi cele din domeniul bancar și domeniul asigurărilor) nu manifestă rapiditate de a-și actualiza actele de constituire. Anume aceasta este sursa de insecuritate juridică - membrii persoanei juridice, organele acesteia, și apoi instanțele de judecată, au dubii privind regulile pe care trebuie să le aplice după data intrării în vigoare a unei legi de modificare: prevederile vechi ale actului de constituire sau prevederile noi, contrare, ale legii noi.

În absența alin. (8) noile legi corporative nu vor deveni eficiente imediat, ci vor depinde de bunăvoința persoanelor juridice de a-și ajusta actele de constituire.

Principiul aplicării imediate a legii noi deja rezultă din art. 7 alin. (2) Cod civil, citat de Ministerul Justiției Republicii Moldova. În materie de acte juridice (actele de constituire încadrându-se în această categorie), acesta este deja enunțat la art. 7 alin. (4) propoziția a doua: „(5) [...] De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispozițiilor ei imperative **sânt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.**”

Parlamentul a folosit anterior principiul aplicării imediate a legii noi în materie de persoane juridice. De exemplu, Legea nr. 187/2022 cu privire la condominiu, art. 86 alin. (1): „De la data intrării în vigoare a prezentei legi, asociațiile de coproprietari în condominiu constituite până la intrarea în vigoare a prezentei legi se consideră asociații ale proprietarilor din condominiu și se supun regimului prevăzut de prezenta lege. Statutele sau alte acte de constituire, precum și regulamentele acestor asociații **se aplică în măsura în care nu contravin prezentei legi.**”

6. Art. 180 transpune art. 16 alin. (3)-(5) din Directivă. Art. 14 și 16 din Directivă cer publicarea prin registru, dar nu pe pagina autorității. Terții trebuie să verifice doar registrul (partea sa publică), fără a căuta pe pagina ASP și nici în Monitorul Oficial. Legile cuprinse în acest pachet vor folosi sintagma „efectuarea publicității” sau „publicat în” în acest sens. Solicitantul va fi obligat „să solicite efectuarea publicității”, adică să depună la ASP actele necesare, iar publicitatea se va efectua când informația nu pur și simplu este înregistrată, ci devine accesibilă (este „live”). Norma nu spune cine publică, dar din context rezultă că este organul înregistrării de stat. Solicitanților nu li se acordă puterea să intervină în registru (nu li se acordă acces activ). Aceasta nu intră în conflict cu regula că modificările „au putere juridică” de la data înregistrării (art. 16 alin. (4) din Legea nr. 220/2007) sau, în terminologia Directivei („produc efecte”). „Publicitatea” și data când modificările „produc efecte” (au putere juridică) sunt lucruri diferite. Depind de textul de lege concret: pot să coincidă sau pot să fie diferite. De exemplu, numeroase termene care curg împotriva terților încep să curgă de la data publicării datelor, nu de la data înregistrării acestora în registru.

7. Modificările aduse art. 182 alin. (7) și art. 183 alin. (5) exclud publicitatea prin publicarea pe pagina autorității. Art. 14 și 16 din Directivă cer publicarea prin registru, ci nu pe pagina autorității. Terții trebuie să verifice doar registrul (partea sa publică), nu pagina ASP și nici Monitorul Oficial. Publicarea în Buletinul electronic este posibilă, dar este opțională din perspectiva Directivei. Există dubii dacă ASP ar mai trebui să opereze Buletinul electronic; sau ar trebui să se concentreze doar pe publicitatea registrului. În mod practic, denumirea se modifică doar după înregistrarea de către ASP. Faptul se include în Registru, iar terții află despre acesta fără alte publicări.

8. Art. 202 alin. (4) pct. 4): modificările la acest articol sunt dictate de jurisprudența neadecvată recentă: Într-o speță, administratorul unei societăți pe acțiuni a invocat anumite temeuri de nulitate relativă (deghizate ca o acțiune în nulitate absolută) a hotărârii consiliului de încetare a raporturilor de muncă și de mandat și a invocat, printre altele, anumite încălcări privind numărul necesar de voturi pentru validitatea hotărârii. Instanța a respins acest argument, invocând faptul că alin. (4) nu îi acordă administratorului (care nu este membru al consiliului) dreptul de a introduce o acțiune în nulitate relativă (§ 44 din Încheierea CSJ din 17 septembrie 2025, cauza nr. 2ra-765/24). Formal soluția este corectă, dar considerăm că instanțele trebuiau, la subiectul îndreptățirii, să recurgă la o interpretare consistentă cu Constituția și CEDO (după cum o cere art. 4 alin. (4) Cod civil), în special, deoarece administratorul nu ar avea vreo altă cale de a contesta hotărârea pentru a se efectua un control de legalitate. Evident că, în speță, administratorul poate fi eliberat din funcție în virtutea art. 200 Cod civil, care acordă persoanei juridice un drept discreționar de a-l elibera din funcție. Problema se pune însă în cazul unor încălcări esențiale, cum ar fi adoptarea hotărârii cu majoritatea simplă, dar cu omisiunea informării despre ședința a unor membri ai consiliului care ar fi votat împotriva hotărârii, astfel încât aceasta nu ar fi obținut majoritatea.

Această problemă este soluționată de noul alin. (4) pct. 4). Aceasta permite introducerea unei acțiuni în nulitate relativă nu doar de către administrator, ci și de către membrii altor organe (cum ar fi membrii consiliului sau comisiei de cenzori), cu condiția că li se fi încălcat un drept sau un interes legitim (e.g. le-a fost redusă remunerația sau le-a fost încetat mandatul în mod ilegal). Membrii persoanei juridice (acționarii, asociații etc.) nu sunt incluși în pct. 4), deoarece sunt deja incluși în pct. 1) (pentru contestarea hotărârii adunării generale) și pct. 3) (pentru contestarea hotărârii altor organe).

9. La art. 206 alin. (2) se introduce precizarea că actul de transmitere, în contextul reorganizării unei persoane juridice, nu necesită autentificare notarială în cazul în care activele transmise cuprind bunuri imobile. Soluția corespunde sistematic cu art. 425 alin. (1) Cod civil, specifică transmisiunilor *mortis*

causa a drepturilor. O soluție contrară ar fi extrem de greu de îndeplinit, deoarece notarul nu va putea autentifica un act de transmitere la care ar fi două părți: persoana juridică deja dizolvată (care nu mai are capacitate civilă) și noua persoană juridică.

10. Art. 228 este reformulat deoarece art. 14 și 16 din Directivă cer publicarea prin registru, nu pe pagina autorității. Terții trebuie să verifice doar registrul (partea sa publică), nu pe pagina ASP și nici Monitorul Oficial.

11. Art. 240 alin. (4) și (5) și art. 241 alin. (7) sunt impuse de art. 14 lit. (d) Directiva care prevede că conducătorul sucursalei este „persoană cu funcție de conducere”. Art. 13i din Directivă cere să existe norme privind interdicția de a exercita o funcție pentru toate „persoanele cu funcție de conducere”.

12. Articolul 241 alineatul (7), cuvintele „acelei persoane” se substituie cu cuvântul „persoanei”. Astfel, se are în vedere o interdicție nu doar în privința persoanei juridice concrete care l-a numit în funcția de conducător al sucursalei, ci de administrator al oricărei persoane juridice care are acea formă juridică de organizare. Nu este relevant dacă interdicția impusă vizează toate persoanele juridice în general sau anume forma juridică a acelei persoane. Important este ca, din cauza acestei interdicții, conducătorul nu poate fi numit legal în funcția de administrator al persoanei juridice care l-a desemnat în funcția de conducător al sucursalei.

13. Art. 242 transpune art. 35 și 39 din Directivă. Textul este identic cu cel al art. 3 din Legea nr. 1134/1997, iar considerentele din prezenta Notă de fundamentare de la acel articol privitor la SA se aplică și aici pentru sucursalele persoanelor juridice străine. Cerința nu se aplică scrisorilor emise de alte subdiviziuni sau organe ale persoanei juridice străine care nu se află în Republica Moldova, i.e. cerința legală nu are efect extrateritorial.

14. Art. 243 alin. (4) este exclus, deoarece norma a fost istoric inspirată din Codul comercial al Estoniei care, între timp, a făcut procedura opțională. Procedura lichidării nu se corelează cu radierea ca sancțiune (art. 243 alin. (1) lit. c) și d) din Codul civil și nici cu art. 20 și 34 alin. (2) din Directivă („O astfel de procedură garantează faptul că, în cazul în care o societate comercială a fost dizolvată sau radiată în orice alt mod din registru, ulterior și sucursalele acesteia vor fi radiate din registru fără nicio întârziere nejustificată.”).

15. Modificarea la art. 249 alin. (3) este necesară pentru a asigura publicarea în partea cu acces public a dosarului de evidență al ASP. Iar alin. (5) transpune art. 12 alin. (5) din Directivă.

16. Art. 253 alin. (8) este dictat de faptul că există incertitudini în practică dacă art. 323 lit. a) din Codul civil se aplică și actului de predare-primire a aportului. Aceasta constituie un act juridic de dispoziție, dar, pentru precizie, se instituie regula simetriei formei. Astfel, aportul unui bun imobil va necesita un act de predare-primire în formă autentică. Înainte de 2023 registratorul ASP avea atribuția de autentificare, ceea ce satisfăcea forma autentică.

17. Modificările la art. 295 sunt dictate de faptul că, istoric, aceste articole au fost preluate din Draft European Model Company Act (EMCA). Totuși, acel draft avea o eroare la alin. (2), preluată de Legea privind modernizarea Codului civil. În versiunea finală (EMCA, 2017), textul Secțiunii 15.17 (Parent liability) este diferit. Există două temeuri distincte de răspundere alin. (2) (pentru datoriile viitoare) și alin. (3) (pentru datoriile din trecut). Modificările sunt consistente cu Secțiunea 15.17 EMCA și § 6¹(4) din Codul comercial al Estoniei.

18. Art. 325 alin. (4) este exclus deoarece acest termen scurt de prescripție contravine acțiunii de efectuare a înregistrării (art. 430 alin. (2) Cod civil) și regulilor privind executarea silită în natură a obligațiilor (art. 913 Cod civil). El îngreunează executarea silită a antecontractelor care au ca obiect imobilele sau participațiunile în societăți (art. 999 și urm.).

19. Art. 372 alin. (2) este exclus, deoarece scopul art. 372 este de a stabili o limită a împuternicirilor reprezentantului. Aceasta are o importanță deosebită în materia tranzacțiilor cu conflict de interese în dreptul societar. Sancțiunea nulității relative de la alin. (2) a fost o eroare. De fapt, sancțiunea trebuia să fie cea de la art. 370 alin. (4) – administratorul nu are împuterniciri suficiente (ar fi trebuit să aibă hotărârea AGA, dar nu a primit-o). Sancțiunea nulității relative are consecințe care afectează drepturile asociaților (mai ales ale celor minoritari) – doar societatea poate introduce acțiunea, iar termenul de 6 luni este prea scurt. Există spețe în care instanțele de judecată eșuează să curme abuzurile administratorului, acesta fiind un caz clasic de conflict de interese. Fără sancțiunea mai largă a ineficienței, normele din Legea SA și Legea SRL privind conflictul de interese vor rămâne iluzorii.

20. Modificarea la art. 455 alin. (1) înlătură folosirea eronată a noțiunii „apropiere”, pe când în dreptul civil sunt bunuri lucrurile care pot fi făcute proprii, adică pot fi „apropiate”. Noțiunea „a apropria” este corect folosită în art. 463 alin. (3) din Codul civil.

21. Completarea la art. 525 alin. (1) precizează că criteriile pentru determinarea bunei-credințe a dobânditorului dreptului înregistrat se aplică nu doar uzucapiunii reglementate de art. 524 Cod civil, la care se face trimitere expresă, ci faptului că ele se aplică și la determinarea bunei-credințe în scopul art. 523 Cod civil, dar și altor articole relevante, cum ar fi art. 570 alin. (3) și 686 Cod civil. Completarea codifică interpretarea deja stabilită în practica corectă a aplicării art. 525 Cod civil.

22. Completarea art. 754 cu alin. (4) este dictată de faptul că, în materia gajului părților sociale în SRL, Codul civil are o lacună. Art. 749 se ocupă doar de gajul valorilor mobiliare (acțiuni), dar nu și al părților sociale în SRL.

Actualul art. 751 (care vizează gajul „drepturilor patrimoniale”) este insuficient, deoarece are în vedere, în fond, doar drepturile patrimoniale care au un debitor (creanțele), neputându-se aplica altor drepturi patrimoniale, cum ar fi participațiunile, obiectele proprietății intelectuale.

În plus, SRL-urile pot emite obligațiuni, dar nu există o reglementare a modului de exercitare a gajului. Aceeași problemă există în privința cotei în cooperativă. De exemplu, art. 20 alin. (1) lit. e) din Legea 73/2001 privind cooperativele de întreprinzător acordă membrului cooperativei dreptul să gajeze cota ordinară.

Scopul alin. (4) este de a oferi creditorului gajist o cale de a intra în posesie (benevol sau silit – prin executor judecătoresc ori instanța de judecată) și de a folosi actul de intrare în posesie ca titlu care îl legitimează în fața terțului cumpărător și să permită efectuarea unei înregistrări în registrul de publicitate corespunzător (RSPJ, registrul Depozitarului Central Unic, registrul național al mărcilor) fără consimțământului titularului dreptului (a debitorului gajist).

Acest mecanism de exercitare este suplimentar celui prevăzut de regulile speciale din art. 749-751. Acest aspect este precizat prin cuvintele „fără a aduce atingere drepturilor care îi revin conform altor dispoziții legale”.

3.1.6. Principalele modificări operate la Legea insolvenței nr. 149/2012

Proiectul de lege stabilește o nouă redacție a articolelor 227 și 228 din Legea nr. 149/2012 în scopul transunerii art. 13i din Directivă, care cere statelor membre să stabilească norme privind interdicția de a exercita o funcție de conducere. În dreptul insolvenței, instanța aplică o interdicție specifică numită descalificarea. După natura sa juridică, ea constituie o incapacitate de folosință stabilită pe cale judiciară. Reglementarea actuală nu funcționează în practică, fiind insuficientă și vagă. Cercetarea a arătat că, practic, deși există numeroase cauze de insolvență, sunt aproape inexistente cazurile în care instanța de judecată să fi descalificat persoanele responsabile de la deținerea unei funcții.

Descalificarea constituie un mecanism vital de igienă a pieței, prevenind reintrarea managerilor iresponsabili în circuitul economic și protejând astfel circuitul civil și drepturile creditorilor. Implementarea unor norme riguroase în acest sens asigură conformitatea necesară cu standardele

europene și elimină impunitatea actuală, oferind instanțelor un instrument pragmatic pentru sancționarea reală a comportamentelor care au generat starea de insolvență.

Elementele-cheie ale noii reglementări:

1. Sfera persoanelor a fost limitată strict la subiecții indicați la art. 247, asigurând o corelare logică între cei care pot fi trași la răspundere patrimonială și cei descalificați.

2. Interdicția de a ocupa funcții publice nu era armonizată cu cadrul legal special (Legea nr. 158/2008), existând riscul unor conflicte de competență și neconstituționalitate. Interdicția a fost eliminată complet din textul proiectului, lăsând sancțiunile specifice funcționarilor publici în grija legislației lor speciale.

De asemenea, inspirată din modelul legii române (art. 169), se permite instanței de insolvență să instituie persoanei descalificate interdicția de a dobândi o participație de peste 50% în alte societăți. Aceasta însă nu-l obligă la înstrăinarea participațiilor deținute anterior descalificării (nu are efect de expropriere).

3. S-a introdus o listă exhaustivă de criterii (gravitatea, prejudiciul, cooperarea, antecedentele), oferind instanței un cadru predictibil pentru alegerea tipului interdicției și stabilirea unei durate între 1 și 5 ani. Această durată exista și în reglementarea actuală.

4. Nereglementarea unui termen pentru introducerea acțiunii supune persoanele vizate unei amenințări perpetue, contrar principiului securității juridice. Prin trimiterea expresă la art. 248 alin. (5), acțiunea în descalificare va urma aceleași reguli de prescripție ca și acțiunea în răspundere patrimonială.

5. Efectele practice și colectarea și stocarea interdicțiilor sunt reglementate prin noile art. 12¹ și 12² din Legea nr. 220/2007, asigurând astfel blocarea automată a persoanelor descalificate în sistemul de înregistrare de stat.

3.1.7. Principalele modificări operate la Codul contravențional

Noua redacție a art. 263⁴ din Codul contravențional transpune art. 40 din Directivă, stabilind sancțiuni pentru neîndeplinirea obligațiilor de publicitate și omiterea informațiilor obligatorii:

- a) integritatea datelor la înregistrare și modificare;
- b) nerespectarea obligațiilor de publicitate (Art. 40 din Directivă), adică neîndeplinirea obligației de a prezenta documentele ce trebuie supuse publicității prin Registrul de stat;
- c) neincluderea datelor obligatorii în scrisorile comerciale sau pe pagina web a societății, precum și neactualizarea acestora (art. 35 și 39 din Directivă). Noțiunea de scrisori comerciale este anume cea introdusă prin prezentul proiect de lege în Legea nr. 1134/1997, în Legea nr. 135/2007 și în Codul civil.

În plus, proiectul de lege a fost ajustat la art. 178 alin. (6) din Codul civil, cu precizarea că obligația administratorului de a menține textul actualizat al actului de constituire „trebuie îndeplinită în termen de 30 de zile din data în care persoana juridică ia cunoștință de temeiul pentru care actul de constituire nu corespunde situației juridice reale”. Prin urmare, decisivă nu este comunicarea informației către administrator, ci către persoana juridică pe care o administrează (e.g. transmitere prin email, comunicare la sediu), iar administratorul are sarcina generală de a organiza activitatea persoanei juridice într-o manieră care să asigure că informația primită de aceasta ajunge la cunoștința administratorului.

3.1.8. Modificările operate la Codul de procedură civilă

Noua redacție a art. 40 alin. (6) generalizează norma existentă privind competența teritorială în materie de acțiuni ale acționarilor și stabilește că acțiunea membrului persoanei juridice (acționarului, asociatului etc.), întemeiată pe un drept subiectiv rezultat din calitatea de membru, se depune în instanța de la sediul persoanei juridice.

Această competență teritorială este determinată de doi factori cumulativi:

a) reclamantul este membru al persoanei juridice pârâte, astfel că el introduce o acțiune în justiție față de această persoană juridică; și

b) acțiunea este „întemeiată pe un drept subiectiv rezultat din calitatea de membru”, adică acțiunea se justifică pe drepturile sale de membru, dar nu pe drepturile sale de creditor întemeiate pe un contract de împrumut cu persoana juridică sau un contract individual de muncă cu persoana juridică. Competența excepțională include, de exemplu, litigiile privind:

- i) încasarea dividendelor (în cazul persoanelor juridice cu scop lucrativ);
- ii) răscumpărarea acțiunilor/părților sociale ori compensații în caz de reorganizare, prevăzute de legile speciale;
- iii) contestarea validității hotărârilor organelor persoanei juridice (acțiunea în nulitate absolută sau relativă a hotărârii, conform art. 202 din Codul civil);
- iv) rectificarea datelor din registrul de stat al persoanelor juridice (dacă acțiunea în rectificare este introdusă contra persoanei juridice vizate).

Ca și celelalte norme privind competența teritorială excepțională, norma dată urmărește rațiunea de concentrare a litigiilor la o singură instanță. Aceasta nu are intenția de a exclude arbitrabilitatea acestor categorii de litigii.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate. Transpunerea Directivei (UE) 2017/1132 constituie o obligație juridică strictă asumată de Republica Moldova în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Având în vedere obiectivul strategic național de aderare la Uniunea Europeană, armonizarea cadrului normativ cu acquis-ul comunitar în domeniul dreptului societăților comerciale este necesară și nu permite abordări alternative. Nerespectarea acestor standarde europene poate afecta negativ progresele în procesul de negociere a aderării.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul de lege va necesita eforturi semnificative de implementare din partea ASP, în special în ceea ce privește:

- a) publicarea informațiilor și documentelor din RSPJ pe o platformă a ASP (pagina web a ASP) (noul art. 34¹ din Legea 220/2007);
- b) publicarea de informații privind legislația relevantă și a formularelor-tip (noul art. 8¹ din Legea 220/2007);
- c) participarea la sistemul BRIS.

Norma tranzitorie a Proiectului de Lege acordă ASP un termen de 1 an pentru implementarea pașilor de la lit. a) și b).

De asemenea, implementarea interoperabilității va necesita eforturi semnificative din partea Agenției de Guvernare Electronică (în continuare – AGE).

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul identificat la pct. 4.1 va genera costuri semnificative pentru Agenția Servicii Publice (ASP) și Agenția de Guvernare Electronică (AGE), determinate de necesitatea dezvoltării, adaptării și implementării soluțiilor tehnice aferente noilor funcționalități prevăzute de proiectul de lege. La etapa actuală, aceste costuri nu pot fi estimate cu exactitate, întrucât ele depind de complexitatea soluțiilor tehnice ce urmează a fi dezvoltate, de nivelul de interoperabilitate necesar, precum și de eventualele investiții în infrastructura IT și resursele umane implicate.

Deși costurile nu pot fi cuantificate cu exactitate la această etapă, ele se încadrează în următoarele categorii principale, care vor fi necesare pentru ASP și AGE:

- a) dezvoltarea și adaptarea sistemelor informaționale, care implică dezvoltarea modulului de publicare on-line a informațiilor și documentelor prin platforma ASP (noul art. 34¹ din Legea nr. 220/2007), inclusiv mecanismul de mascare parțială a numărului de identificare;
- b) interoperabilitatea presupune dezvoltarea și integrarea conectorului tehnic la sistemul BRIS și a fluxurilor de schimb de date (noul art. 38³ din Legea nr. 220/2007), precum și preluarea automatizată a situațiilor financiare din Depozitarul public al situațiilor financiare prin platforma de

interoperabilitate (noul art. 15¹). Aici subliniem interacțiunea RSUD cu BRIS deja este prevăzută de pct. 30, subpct. 7¹ din Conceptul SI RSUD (anexa nr. 1 la HG nr. 955/2022), în vigoare din 23 aprilie 2026, ceea ce implică că AGE deja a luat în calcul aceste costuri.

c) costuri recurente de mentenanță, găzduire, securitate cibernetică și suport pentru noile funcționalități și pentru schimbul transfrontalier de date;

d) instruirea personalului ASP pentru exercitarea noilor atribuții (verificarea interdicțiilor, prelucrarea cererilor transmise prin BRIS, gestionarea publicării) și, după caz, suplimentarea capacității administrative;

e) atribuții noi ale ASP, inclusiv verificarea existenței interdicțiilor de exercitare a funcțiilor de conducere (aceste activități sunt deja desfășurate de ASP), comunicarea cu registrele din alte state membre prin BRIS și asigurarea accesului public gratuit la setul minim de documente (ASP deja oferă anumite date disponibile public pe pagina sa web).

Sub aspectul impactului financiar, implementarea prevederilor proiectului de lege implică necesitatea alocării unor resurse financiare pentru dezvoltarea și operaționalizarea soluțiilor tehnice necesare realizării obiectivelor propuse. Aceste costuri urmează a fi gestionate în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare, ale eficienței utilizării fondurilor publice și ale sustenabilității bugetare, cu respectarea strictă a limitelor alocațiilor aprobate prin legea bugetului de stat.

Necesitățile financiare inițiale vor fi determinate, în principal, de activitățile aferente proiectării, dezvoltării, configurării, testării, integrării și punerii în exploatare a funcționalităților informatice prevăzute de proiect, precum și de adaptarea infrastructurii digitale existente la noile cerințe funcționale și tehnice. Totodată, acestea pot include acțiuni privind asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale naționale și europene, realizarea evaluărilor de securitate informațională, efectuarea testărilor tehnice și operaționale, precum și implementarea măsurilor necesare pentru garantarea protecției datelor cu caracter personal.

Ulterior implementării soluțiilor informatice, pot fi generate costuri operaționale aferente administrării și mentenanței acestora, inclusiv pentru actualizarea componentelor software și hardware, asigurarea securității cibernetică, monitorizarea infrastructurii tehnice, serviciile de găzduire și stocare a datelor, precum și acordarea suportului tehnic utilizatorilor. Aceste cheltuieli vor fi planificate și realizate în funcție de necesitățile efective de exploatare, în limitele resurselor financiare disponibile și în conformitate cu prioritățile stabilite în procesul bugetar.

Din perspectiva impactului instituțional, aplicarea prevederilor proiectului de lege poate necesita consolidarea capacităților administrative ale autorităților responsabile, inclusiv prin instruirea personalului, ajustarea procedurilor interne, elaborarea documentației tehnice și metodologice și, după caz, dezvoltarea competențelor specializate în domeniul tehnologiilor informaționale, securității cibernetică și administrării sistemelor digitale. Aceste măsuri urmează a fi realizate gradual, în funcție de necesitățile identificate și de capacitatea instituțională existentă.

La etapa actuală, cuantificarea exactă a impactului financiar nu poate fi stabilită, întrucât valoarea cheltuielilor va depinde de soluțiile tehnice selectate, gradul de reutilizare a infrastructurii informatice existente, nivelul de integrare cu sistemele naționale și europene, cerințele de securitate și protecție a datelor, precum și de rezultatele procedurilor de achiziții publice desfășurate pentru realizarea componentelor tehnice.

Estimarea financiară detaliată urmează a fi elaborată de autoritățile responsabile de implementare, inclusiv Agenția Servicii Publice și Agenția de Guvernare Electronică, în baza specificațiilor funcționale și tehnice aprobate, a arhitecturii soluțiilor informatice propuse, a documentației de proiect și a evaluărilor economico-financiare efectuate în etapa de implementare.

Sub aspectul surselor de finanțare, realizarea prevederilor proiectului de lege se va efectua în limitele resurselor financiare aprobate prin legea bugetului de stat pentru autoritățile responsabile, fără a genera obligații financiare suplimentare care să depășească cadrul bugetar aprobat. Implementarea va fi planificată etapizat, în funcție de disponibilitatea fondurilor și de prioritățile stabilite la nivel guvernamental.

În cazul în care necesitățile financiare aferente implementării integrale a măsurilor prevăzute nu vor putea fi acoperite exclusiv din surse bugetare interne, acestea pot fi completate prin atragerea surselor externe de finanțare, inclusiv prin proiecte de asistență tehnică, programe de cooperare și instrumente

financiare oferite Republicii Moldova de Uniunea Europeană și de alți parteneri de dezvoltare. Această abordare asigură un echilibru între necesitatea realizării reformelor digitale și obligația de menținere a disciplinei financiare publice.

Totodată, cheltuielile aferente implementării proiectului sunt justificate prin obligațiile asumate de Republica Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene, inclusiv prin transpunerea prevederilor Directivei (UE) 2017/1132, precum și prin efectele economice și administrative pozitive pe termen mediu și lung.

În particular, digitalizarea serviciilor aferente Registrului de stat al persoanelor juridice (RSPJ), extinderea accesului public la informațiile și documentele relevante și interconectarea acestuia cu sistemul european Business Registers Interconnection System (BRIS) vor contribui la eficientizarea proceselor administrative, reducerea costurilor suportate de utilizatori și facilitarea accesului mediului de afaceri la informațiile oficiale.

Prin urmare, investițiile necesare implementării proiectului de lege trebuie analizate în contextul beneficiilor durabile generate de modernizarea serviciilor publice, creșterea transparenței, consolidarea securității juridice și îmbunătățirea climatului investițional. Aceste obiective vor fi realizate printr-o abordare graduală, responsabilă și sustenabilă financiar, în strictă concordanță cu limita resurselor bugetare disponibile.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

4.3.1. Costurile de conformare

4.3.1.3. Costurile de conformare administrative

În art. 178 alin. (5) și (6) din Codul civil se instituie obligația administratorului persoanei juridice de a asigura întocmirea textului integral actualizat al actului de constituire și de a-l depune la RSPJ pentru publicare (necesar pentru transpunerea art. 14 lit. c), art. 15 alin. (1) și art. 27 din Directivă).

Normele tranzitorii ale proiectului de lege (art. VIII alin. (7)) acordă societăților pe acțiuni și societăților cu răspundere limitată un termen de 3 ani pentru a depune la ASP textul integral actualizat al actului de constituire, corespunzător situației juridice reale, chiar dacă în acest termen nu a intervenit nicio modificare a actului de constituire.

Activitatea de conformare a administratorului va presupune alocarea de timp și, după caz, de resurse pentru consultanță juridică. Totuși, aceste eforturi sunt compensate de economiile realizate de public (inclusiv mediul de afaceri), prin evitarea costurilor aferente identificării conținutului actualizat al actului de constituire al persoanei juridice, care a suferit modificări succesive, în raport cu partenerii contractuali.

2. Directiva prevede publicarea situațiilor financiare ale SA, SRL și ale sucursalelor societăților străine în Registrul de stat al persoanelor juridice (RSPJ). În prezent, aceste situații financiare sunt depuse la Biroul Național de Statistică. Proiectul de lege nu modifică acest mecanism și nu instituie o obligație suplimentară de depunere a situațiilor financiare și la ASP/RSPJ.

Noul art. 15¹ din Legea nr. 220/2007 prevede că ASP asigură includerea în dosarul de evidență și publicarea prin RSPJ a situațiilor financiare, prin preluarea acestora din Depozitarul public al situațiilor financiare, prin intermediul platformei de interoperabilitate.

3. Conform noilor prevederi ale art. 9¹ alin. (2) din Legea nr. 135/2007 și, respectiv, art. 8 alin. (6) din Legea nr. 1134/1997, SA și SRL sunt obligate să asigure înregistrarea în RSPJ a membrilor tuturor organelor acestora. Normele tranzitorii acordă un termen de 2 ani pentru conformarea cu această cerință, sub sancțiunea încetării de drept a mandatului membrului organului de conducere care nu este înregistrat în RSPJ la expirarea termenului de conformare.

4. Conform art. 26, 35 și 39 din Directivă, pentru SA, SRL și sucursalele persoanelor juridice străine se instituie obligația de a include în scrisorile comerciale emise de acestea, următoarele informații:

- a) registrul în care societatea este înregistrată în Republica Moldova;
- b) numărul de identificare de stat în registrul respectiv;
- c) denumirea;
- d) forma de organizare juridică;
- e) sediul;

f) după caz, mențiunea că societatea se află în dizolvare sau lichidare.

În plus, în cazul în care societatea deține o pagină web proprie, aceasta este obligată să includă pe pagina web cel puțin informațiile menționate mai sus. Pentru SA și SRL, aceste obligații există deja într-o anumită măsură în legislația actuală. Cu toate acestea, proiectul de lege introduce sancțiuni administrative pentru neconformarea cu această cerință. 5. Se instituie obligația depunerii unei declarații pe propria răspundere (art. 12¹ alin. (5)) de către fiecare persoană cu funcție de conducere a persoanei juridice supuse înregistrării, privind inexistența interdicțiilor care ar împiedica numirea în funcție. Aceasta reprezintă un formular simplu, deși întocmirea ei poate necesita un anumit efort.
4.3.2. Beneficiile pentru mediul de afaceri Pe lângă costurile de conformare, proiectul de lege generează beneficii și economii pentru mediul de afaceri prin: a) acces gratuit și on-line la informațiile și documentele publice din RSPJ, fără deplasări fizice și fără proceduri administrative complexe; b) economii rezultate din evitarea costurilor de identificare a conținutului actualizat al actelor de constituire ale partenerilor contractuali, asigurat prin obligația de depunere a textului integral actualizat (art. 178 din Codul civil); c) acces, prin sistemul BRIS, la informațiile și documentele din registrele societăților din statele membre ale UE și din statele AELS, util pentru verificarea partenerilor transfrontalieri, fără costuri suplimentare; d) sporirea securității juridice și a încrederii în circuitul comercial, prin standardizarea și publicitatea informațiilor de registru, ceea ce reduce riscul de fraudă și de utilizare abuzivă a identităților corporative; e) reducerea poverii de reglementare, autorii proiectului alegând, ca regulă, să nu transpună dispozițiile opționale ale Directivei. În sinteză, costurile de conformare ale întreprinderilor sunt limitate (actualizarea actelor de constituire, înregistrarea membrilor organelor, mențiuni în scrisorile comerciale și pe pagina web, declarația pe propria răspundere a persoanelor cu funcții de conducere) și sunt însoțite de termene tranzitorii rezonabile (1, 2 și, respectiv, 3 ani), iar beneficiile pe termen mediu și lung le depășesc.
4.4. Impactul social
<i>Nu este aplicabil</i>
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Dezvăluirea publică a informațiilor și documentelor prin RSPJ are impact asupra datelor cu caracter personal. Proiectul de lege respectă principiul reducerii la minimum a datelor prevăzut de art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea 195/2024 (GDPR). 1. Publicarea datelor în RSPJ Pentru a permite publicului să identifice persoanele care reprezintă persoana juridică și cele care iau deciziile relevante, RSPJ publică numele și prenumele persoanelor cu funcții de conducere, precum și ale membrilor (asociaților etc.) persoanei juridice. Noul art. 34¹ alin. (3) din Legea nr. 220/2007 prevede că în cazul în care persoana identificată în partea publică a RSPJ este o persoană fizică, se publică ultimele 4 cifre ale numărului de identificare de stat, iar restul cifrelor se maschează. Analiza comparativă arată că, în România, Bulgaria, Polonia și Suedia se afișează primele 6–8 cifre, fiind mascate 4–5 cifre, în timp ce în Estonia și Spania se afișează integral codul personal. În Franța și Germania se publică data și locul nașterii, precum și domiciliul, fără a se divulga codul personal. În prezent, RSPJ nu include date privind data și locul nașterii, informația disponibilă fiind reprezentată de numărul de identificare al persoanei fizice. Publicarea exclusivă a numelui și prenumelui nu este suficientă pentru identificare, existând riscul de omonimie. Acest risc este redus în mod rezonabil prin publicarea parțială a numărului de identificare. Mascarea celorlalte cifre asigură o protecție adecvată împotriva utilizării abuzive a datelor de către terți, întrucât numărul complet rămâne inaccesibil. Astfel, se respectă principiul reducerii la minimum a datelor, prevăzut de art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 195/2024 (GDPR).
2. Verificarea interdicțiilor și prelucrarea datelor

Atunci când ASP verifică existența unei interdicții privind persoana fizică propusă pentru o funcție de conducere (inclusiv în contextul solicitărilor transmise de alte state membre prin sistemul BRIS), aceasta consultă cazierul judiciar în Republica Moldova, în condițiile Legii nr. 142/2018 privind schimbul de date și interoperabilitatea, precum și datele accesibile prin sistemul BRIS din alte state membre.

În acest sens, noile articole: 12¹ și 38³ din Legea 220/2007 prevăd că datele cu caracter personal accesate de ASP sunt prelucrate în conformitate cu legislația privind protecția datelor, în scopul evaluării existenței interdicțiilor, pentru prevenirea comportamentelor frauduloase sau abuzive și pentru protecția persoanelor care interacționează cu subiecții înregistrați în Registrul de stat. Datele se păstrează până la adoptarea deciziei asupra cererii de înregistrare sau, în caz de litigiu, până la soluționarea acestuia (cf. art. 13i din Directivă).

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Accesul online la RSPJ și la documentele publicate în acesta, precum și posibilitatea de a obține extrase electronice și copii certificate ale documentelor publice au un impact pozitiv asupra mediului înconjurător, prin reducerea consumului de hârtie aferent actelor solicitate și a consumului de combustibil necesar deplasărilor la oficiile ASP. Acest efect de reducere a resurselor este și mai pronunțat în cazul informațiilor și documentelor provenite din statele membre ale sistemului BRIS, pe care publicul din Republica Moldova le va putea accesa direct prin intermediul acestui sistem.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Pe lângă impacturile economice, administrative, de mediu și asupra protecției datelor cu caracter personal, proiectul de lege generează și o serie de efecte suplimentare relevante pentru funcționarea sistemului de drept al societăților comerciale și pentru modernizarea administrației publice.

În primul rând, proiectul contribuie la consolidarea infrastructurii digitale a statului prin extinderea funcționalităților Registrului de stat al persoanelor juridice (RSPJ) și integrarea acestuia în ecosistemul european BRIS. Această interconectare asigură schimbul automatizat de date între registrele naționale ale statelor membre și facilitează accesul transfrontalier la informații oficiale privind societățile comerciale, sporind interoperabilitatea administrativă la nivel internațional.

În al doilea rând, proiectul generează efecte de standardizare a informațiilor juridice și a procedurilor de publicitate, prin uniformizarea cerințelor de divulgare a datelor privind persoanele juridice. Această standardizare contribuie la creșterea previzibilității juridice și la reducerea discrepanțelor în interpretarea și utilizarea informațiilor de registru.

Totodată, proiectul are un impact semnificativ asupra modernizării serviciilor publice, prin extinderea accesului electronic la datele și documentele din RSPJ și prin dezvoltarea serviciilor publice digitale end-to-end. Acest proces reduce dependența de suportul fizic al documentelor și contribuie la accelerarea proceselor administrative.

De asemenea, se evidențiază un impact pozitiv asupra combaterii fraudei și a comportamentelor abuzive în mediul corporativ, prin introducerea mecanismelor de verificare a interdicțiilor de exercitare a funcțiilor de conducere, inclusiv prin schimbul de informații cu alte state membre prin intermediul BRIS. Acest mecanism reduce riscul utilizării transfrontaliere a identităților corporative în scopuri frauduloase.

În ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, proiectul introduce garanții suplimentare prin aplicarea principiului reducerii la minimum a datelor, utilizarea pseudonimizării în cazul anumitor informații publice și limitarea perioadei de păstrare a datelor accesate în scopul verificării interdicțiilor. Aceste măsuri asigură compatibilitatea dintre transparența registrului și respectarea dreptului la protecția datelor.

Nu în ultimul rând, proiectul are un impact instituțional asupra capacității administrative a Agenției Servicii Publice și a Agenției de Guvernare Electronică, prin necesitatea adaptării infrastructurii IT, dezvoltării interoperabilității și implementării noilor funcționalități de publicare și schimb de date. Deși aceste ajustări presupun eforturi organizaționale și financiare inițiale, ele sunt esențiale pentru modernizarea durabilă a sistemului de evidență a persoanelor juridice.

În ansamblu, aceste impacturi confirmă caracterul reformativ al proiectului de lege, care contribuie nu doar la transpunerea acquis-ului Uniunii Europene, ci și la digitalizarea, eficientizarea și internaționalizarea infrastructurii naționale de registre.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege face parte din categoria actelor normative elaborate și aprobate în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Acesta asigură propunerea amendamentelor care transpun Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (text codificat), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169/46 din 30 iunie 2017 („Directiva”) în versiunea consolidată a acesteia la data curentă.

a) Obiectivele actului juridic al UE

Proiectul de lege este promovat în vederea alinierii legislației naționale la acquis-ul privind:

- 1) coordonarea garanțiilor care, pentru protejarea intereselor asociaților și ale altor persoane, sunt solicitate de statele membre societăților în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf din tratat, în ceea ce privește constituirea societăților pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora, în vederea echivalării acestor garanții;
- 2) coordonarea garanțiilor care, pentru protejarea intereselor asociaților și ale terților, sunt solicitate de statele membre societăților în înțelesul articolului 54 al doilea paragraf din tratat, în ceea ce privește publicitatea, validitatea obligațiilor asumate de societățile pe acțiuni sau de alte societăți cu răspundere limitată și nulitatea acestora, în vederea echivalării acestor garanții;
- 3) cerințele de publicitate privind sucursalele deschise într-un stat membru de anumite tipuri de societăți reglementate de legislația altui stat;
- 4) reorganizarea societăților comerciale.

b) Gradul de transpunere a actului juridic al UE

Proiectul de lege transpune parțial Directiva, prin modificarea unor legi existente.

Transpunerea totală a Directivei se va realiza prin adoptarea proiectelor de lege menționate la pct. 2.2. Cu toate acestea, așa cum rezultă din Tabelul de concordanță, art. 13j din Directivă este transpus parțial, deoarece art. 8 alin. (2) din Legea nr. 220/2007 prevede depunerea în baza unor împuterniciri acordate pe cale electronică doar prin intermediul Registrului împuternicirilor, ceea ce constituie un obstacol de acces pentru persoanele fizice și juridice din statele membre ale UE. La moment, doar titularii de semnături electronice naționale au acces la el (HG 375/2020 pct. 49(2)).

Proiectul de lege respectă domeniul de aplicare al Directivei (societățile pe acțiuni și/sau societățile cu răspundere limitată, în funcție de secțiunea concretă, fapt menționat în particular în Tabelul de concordanță). Totuși, anumite dispoziții privind publicitatea informațiilor și a documentelor au fost generalizate la toate persoanele juridice din Republica Moldova sau la toate sucursalele persoanelor juridice din Republica Moldova (de exemplu, art. 178, 180 din Codul civil). Conform detaliilor din Tabelul de concordanță, anumite dispoziții ale Directivei sunt opționale, iar autorii proiectului, ca regulă, au ales să nu transpună dispozițiile opționale pentru a asigura reducerea la minimum a poverii de reglementare.

Proiectul de lege cuprinde unele modificări care nu țin direct de transpunerea Directivei, ci sunt corectări sau îmbunătățiri ale legislației aferente.

Directiva nu a fost direct transpusă anterior în legislația națională. Totuși, având în vedere că Directiva codifică o serie de directive anterioare, iar legislația națională deja le-a transpus parțial, Directiva este la moment parțial transpusă indirect în legislația națională. Actele normative naționale care deja sunt compatibile cu dispozițiile Directivei sunt menționate în Tabelul de concordanță aferent.

La elaborarea proiectului de lege s-a ținut cont de legislația în materie din România, Estonia, Italia etc.

Tabelul de concordanță aferent Directivei a fost elaborat conform art. 31 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, precum și Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene nr. 1171/2018, conform

formularului din anexa nr. 2 la aceasta. Pentru a reflecta gradul de transpunere a întregului conținut al Directivei, Tabelul include:

- 1) legislația în vigoare compatibilă cu Directiva, care nu necesită modificare;
- 2) legislația în vigoare, cu modificările operate prin prezentul proiect de lege și proiectul de lege elaborat de CNPF, pentru a atinge compatibilitatea legislației cu Directiva.

Același Tabel de concordanță, unic pentru toată Directiva, urmează a fi completat și cu dispozițiile din proiectul de Lege privind reorganizarea transfrontalieră a societăților comerciale, în curs de elaborare și promovare de către MDED, pentru a oferi o privire de ansamblu utilizatorilor și, în special, experților Comisiei Europene care vor supune proiectele de lege menționate unei evaluări prealabile.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de lege creează cadrul juridic intern necesar în vederea implementării Directivei, în special, prin modificările la Legea insolvenței, art. 227 și 228, prin care se rescrie reglementarea privind descalificarea persoanelor responsabile de insolvența unui subiect. Aceasta se face în scopul transunerii art. 13i din Directivă, care cere statelor membre să stabilească norme privind interdicția de a exercita o funcție de conducere.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor art. 8 și art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și în conformitate cu pct. 177 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, elaborarea prezentului proiect de lege a fost inițiată concomitent cu plasarea, pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (<https://mded.gov.md>), la compartimentul „Transparență decizională”, rubrica „Anunțuri privind consultări publice” (<https://mded.gov.md/anunturi/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-transpunerea-directivei-ue-2017-1132-a-parlamentului-european-si-a-consiliului-din-14-iunie-2017-privind-anumite-aspecte-ale-dreptului-s/>), precum și pe platforma www.particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15856), a anunțului privind inițierea elaborării proiectului de lege pentru transpunerea Directivei (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, prin care s-a solicitat implicarea subiecților interesați în vederea prezentării propunerilor și recomandărilor.

Suplimentar, la data de 2 martie 2026, a fost organizată o ședință de lucru cu reprezentanții instituțiilor vizate, având ca obiect utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale, în conformitate cu Directiva (UE) 2017/1132.

În cadrul ședinței au fost abordate, în mod detaliat, aspectele ce țin de armonizarea cadrului normativ național cu prevederile directivei menționate, inclusiv digitalizarea procedurilor de constituire, înregistrare și funcționare a societăților comerciale, utilizarea mijloacelor electronice în interacțiunea cu autoritățile competente, precum și asigurarea interoperabilității registrelor. De asemenea, participanții au formulat propuneri și recomandări menite să contribuie la definitivarea proiectului de lege și la asigurarea unei transpuneri coerente și eficiente a normelor europene în legislația națională.

Adițional, proiectul a fost transmis prin email spre coordonare interinstituțională la data de 8 aprilie 2026 către reprezentanții delegați pe capitolul 6 din cadrul Ministerului Justiției, Agenției Servicii Publice, Agenției de Guvernare Electronică, Ministerului Finanțelor, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Propuneri de îmbunătățire a proiectului au fost formulate de reprezentanții Comisiei Naționale a Pieței Financiare (la 15 aprilie 2026) și reprezentanții Agenției Servicii Publice (la 28 aprilie 2026).

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1)–(3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi transmis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și va fi supus consultărilor publice. Totodată, în vederea respectării cerințelor Legii nr. 239/2008 privind

transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și pe portalul www.particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, în conformitate cu art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind emisă [Declarația de compatibilitate]. Informația referitoare la concluziile aferente expertizei de compatibilitate va fi inclusă după recepționarea declarației de compatibilitate.

Totodată, conform prevederilor art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017, proiectul de lege va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice din partea Ministerului Justiției.

Informația referitoare la concluziile aferente expertizei anticorupție și expertizei juridice va fi inclusă după recepționarea concluziilor respective.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de act normativ prevede modificarea următoarelor acte normative: Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Legea insolvenței nr. 149/2012, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, precum și Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003.

Proiectul este corelat cu cadrul normativ în vigoare și cu actele normative conexe, iar modificările propuse nu afectează concepția generală și caracterul unitar al acestora.

Proiectul nu implică abrogarea unor acte normative în vigoare și nici adoptarea unor acte normative noi pentru implementare, cu excepția actelor normative subsecvente, care vor fi ajustate de autoritățile competente în conformitate cu modificările operate prin prezentul proiect.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului de lege va fi asigurată de Agenția Servicii Publice (ASP), în calitate de autoritate responsabilă de gestionarea Registrului de stat al persoanelor juridice (RSPJ), și de Agenția de Guvernare Electronică (AGE), în calitate de autoritate responsabilă de infrastructura de interoperabilitate și integrarea sistemelor informaționale.

ASP va asigura implementarea modificărilor ce vizează publicitatea informațiilor și documentelor în RSPJ, publicarea online a datelor, includerea situațiilor financiare în dosarele de evidență, precum și aplicarea mecanismelor de verificare a interdicțiilor privind persoanele cu funcții de conducere. AGE va asigura integrarea RSPJ în platforma de interoperabilitate și conectarea acestuia la sistemul european BRIS, precum și funcționarea schimbului securizat de date între registre.

Pentru implementare, vor fi necesare ajustări ale sistemelor informaționale, dezvoltarea unor module noi de interoperabilitate, precum și instruirea personalului implicat. Din punct de vedere financiar, implementarea presupune costuri inițiale pentru dezvoltarea și integrarea soluțiilor IT, care vor fi acoperite din bugetul de stat și, după caz, din surse externe de asistență tehnică.

Monitorizarea implementării va fi realizată de ASP, în colaborare cu AGE, pe baza unor indicatori de performanță precum gradul de digitalizare a serviciilor, volumul de date publicate online, timpul de furnizare a informațiilor și funcționarea schimbului de date prin BRIS. Evaluarea va fi efectuată periodic, cel puțin anual.

Secretar de stat

Natalia SELEVESTRU